

Sérfræðilæknar svara: - Hvernig varð sérgrein þeirra fyrir valinu?
Hvar lærðu þeir? Hvaða ráð gefa þeir ungum læknum?

Hvers vegna geðlækningar?

Þegar litið er yfir farinn veg hef ég enga viðhlítandi skýringu á því að ég varð geðlæknir. Ekki var það sérlega grunduð ákvörðun, fremur röð tilviljana og einhvers konar innsæi sem erfitt er að útskýra með rökum. Eða bara heppni, glópalán? Þegar leið að lokum læknanámsins var ég komin með áhuga á fjórum til fimm sérgreinum, geðlækningum þar á meðal, og reyndi fyrir mér á nokkrum sviðum, bæði sem kandídat og reyndur deildarlæknir.

Ég hafði lengi blendna afstöðu til þess að læra geðlækningar. Mér varð snemma ljóst að sú grein læknisfræðinnar var sett skör neðar en aðrar sérgreinar meðal kolleganna. Sumir þeirra reyndu í fúlustu alvöru að telja mér hughvarf þegar ég var komin með námsstöðu erlendis og þótti mér það talsvert skondið. Mér hafði sjálfri fundist gaman og spennandi að vinna á Kleppi. Þar komu til skoðunar fjölbreytt og óvenjuleg vandamál, sum mjög erfið hjá ungu fólki þar sem mikið var í húfi. Engir tveir sjúklingar eins og smám saman fór maður líka að sjá manneskjuna á bak við sjúkdóminn sem var þá bara eins og við hin. Margir reyndust líka greindir, jafnvel afburðagreindir, skemmtilegir og uppátækjasamir. Þeir voru ólíkir þeirri fordómalituðu mynd sem ég hafði áður gert mér af fólki með geðsjúkdóma.

Þá féll mér vel við geðlæknana, góðir húmoristar þar á meðal, tóku sjálfa sig ekki of hátíðlega og margir rétt svona

mátulega skrytnir. Taldi mig falla vel inn í hópinn. Starf aðstoðarlæknis á Kleppi gat hins vegar verið erfitt, langar og leiðinlegar sjúkraskýrslur, flókið að komast að greiningu eða annarri niðurstöðu og fáar sem engar rannsóknir til að styðjast við. Ég skildi lítið í meðferðinni nema helst lyfjameðferð þar sem ég naut góðrar tilsagnar Gísla J. Þorsteinssonar geðlæknis. Þá vorum við unglæknarnir oft miklu þreyttari í lok vinnudags en á öðrum deildum. Var þá eins og sorgir og þjáning sjúklinganna sætu föst í haus og hjarta unglæknisins löngu eftir eftir að vinnudegi lauk.

Við vorum snemma látin axla ábyrgð

Ég tók þó geðlæknisfræðina ekki að fullu í sátt fyrr en á námsárunum í Bandaríkjunum. Kennsla og handleiðsla var oftast framúrskarandi, við vorum snemma látin axla ábyrgð og fengum mjög víðtæka og fjölbreytilega reynslu, jafnt í viðtalsmeðferð, geðlyfjameðferð, atferlismeðferð og rafmeðferð auk starfa á sérhæfðum deildum og í teymum, sem ekki þekktust þá hér á landi.

Að loknu sérnámi, með amerískt sérfræðiþróf upp á vasann og full af sjálfstrausti, réð ég mig til starfa á geðdeild Landspítala og starfaði þar í 33 ár og samhliða á stofu í 17 ár. Eins og flestir nýbakaðir sérfræðingar fyrr og síðar áttaði ég mig fljótlega á hversu mikið vantaði upp á að ég væri fullþroska sér-

Halldóra Ólafsdóttir
geðlæknir

fræðingur. Ábyrgðin virtist stundum yfirþyrmandi og oft var sárt að geta ekki hjálpað sjúklingunum meira en raun varð á. Góð og þörf lexía í auðmýkt, ekki síst í fagi þar sem svo mikið vantar upp á vísindalega þekkingu og rannsóknir miðað við aðrar greinar læknisfræðinnar. Stundum þurfti að byggja greiningu og meðferð á tilgátum, reynslu og hyggjuviti og svo er að sumu leyti enn. Þessar takmarkanir fræðanna kveiktu þó hjá mér lifandi áhuga á faginu, sem ekki hefur dvínað. Mér þótti fátt skemmtilegra en að lesa um geðlæknisfræði, um nýjungar og framfarir en einnig um gamlar kenningar og sögu fagsins.

Margt hefur breyst frá þeirri geðlæknisfræði sem ég lærði á árunum 1980-1985 þótt viss grunnur hafi staðist tímans tönn, einkum í klínískum vinnubrögðum. Það hafa verið forréttindi að fá að fylgjast með þróun fræðanna og margvíslegum nýjungum. Flest hefur horft til bóta en sumt var að mínu mati betur gert á árum áður, einkum þegar kemur að aðstöðu fyrir sjúklinga og starfsfólk. Það var meiri ró yfir vötnunum, ekki skortur á leguplássum og flestir sjúklingar fengu þann dýrmæta tíma sem þurfti til að láta sér batna.

Myndi ég mæla með faginu fyrir unga lækna? Það var lán mitt að verða geðlæknir, en hver tekur ákvörðun fyrir sig. Vitna að lokun frjálslega í þekktu auglýsingu frá RÚV: „Geðlækningar eru fag fyrir forvitna.“